

UKEVÆRET

Torsdag: Regn. Svak vind. 15°. Fredag: Delvis skyet. Svak vind. 22°. Lørdag: Delvis skyet. Lett bris. 20°. Søndag: Regn. Svak vind. 14°. Mandag: Regn. Lett bris. 13°. Tirsdag: Skyet. Lett bris. 14°. Onsdag: Skyet. Lett bris. 14°. (Kilde: yr.no)

www.aasavis.no

Minnes leiren ved Bølstad

– Om vi fikk sove? Det ble nok ikke like mye alle netter. Det regnet voldsomt og det var vått i teltet.

ÅS: – Jeg lå i det til venstre, sier Hans Kristian Seip, og peker ut teltet på bildet i det 65 år gamle fotoalbumet.

Albumet fra maidagene i 1945, med heller ordknappe bildetekster, kom til lokalhistorisk arkiv fra Asbjørn Ørum på Bølstad gård i 2007.

Og det er ikke fritt for at arki- var Carl Høeg, med det celebre besøket av førstehåndsvitnet, håpet å få flere brikker til å falle på plass.

– Ville ikke drepe

Seip bad opprinnelig om å få tjenestegjøre i saniteten, og forteller at han her var på linje med sin bror.

– Han var uttalt pasifist. Etter illegal radiovirksomhet ble han tatt inn til avhør. Han ble der bedt om å forklare hvor han sto politisk. Da han svarte "Arbeiderpartiet" ble han stemplet som kommunist og sendt direkte til Grini og deretter til Tyskland.

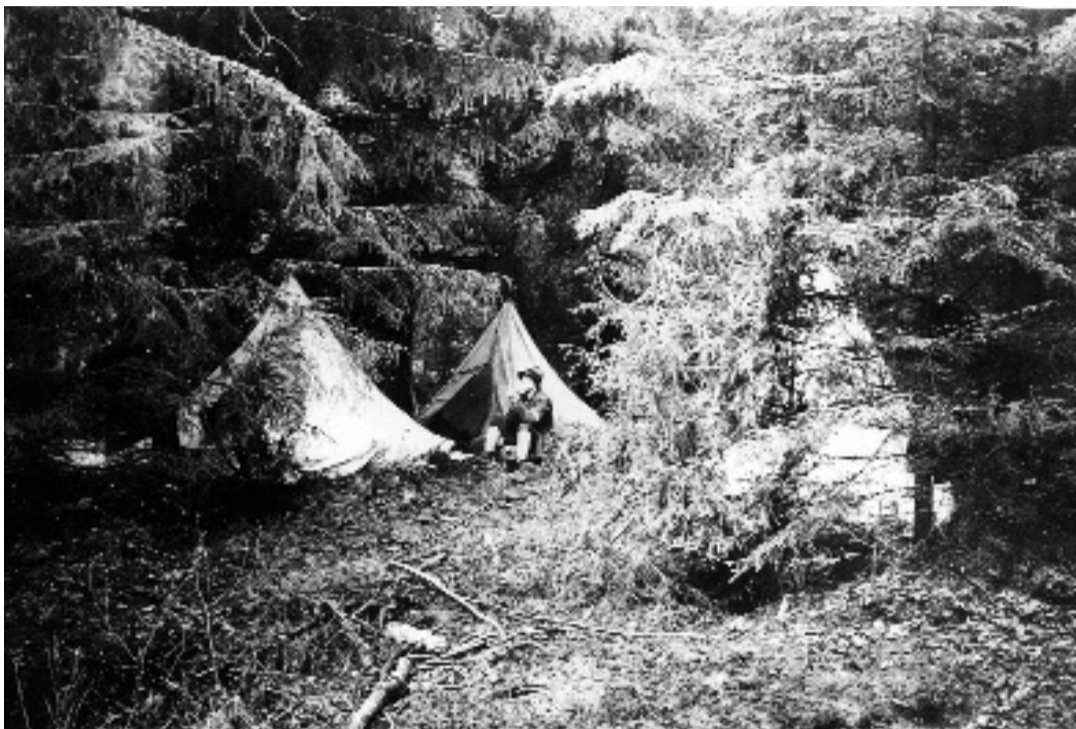
Da lokale hjemmestyrker ble mobilisert rett før freden kom, var Hans Kristian Seip like fullt blant motstandsmennene som lå parat ved Bølstad for å passe på at tyskerne ikke saboterte viktige installasjoner, rømte, eller satte seg til motverge.

Som assistent ved NLH kom han inn på tampen av krigen, da styrkene trengte en fagmann på skog. Seip fungerte som ordonnans for Gustav Klem, nestleder for hjemmestyrkene.

Skulle vokte freden

Den for lengst pensjonerte professoren runder de 90 neste måned. Han er tilbake på Ås, brun etter et nylig opphold i Spania. Utstyrt med lupe tar han bildene tatt våren 1945 i øyesyn. Han er forsiktig med å slå ting fast, men enkelte fjes trer tydelig fram:

– Ja, der er Anders Skuterud. Det ligner Klem, og her er sam-

VENTET PÅ MOBILISERINGSORDRE: Thoralf Austin er sannsynligvis personen på bildet, datert 3. mai 1945. (Utlånt fra Ås kommunes lokalhistoriske arkiv, 0214-181:0003.)

bandsjefen. Flydal.

– En kjente nok Bølstad-folket så godt at en var trygge på dem, sier han om årsaken til at nettopp dette skogsområdet ble valgt.

Den første innkallingen i april kom i tidligste laget. HS ble liggende og vente på freden. Ny innkalling fulgte, og i maidagene var hele hjemmestyrken samlet ved Bølstad.

Våpendeponi på utedo

At våpendeponi blant annet befant seg på loftet på utedoen ved kirken, er trolig kjent for mange i dag. Så også historien om de stjalne NS-arkivfiler som ble puttet i melkespann og gravd ned.

– Også var det unggutten som forvillet seg inn til teltleiren. Han var kanskje tidlig i 20-årene, kom fra Nordby, og oppgav at han bare gikk en tur for å kikke etter blåveis. Med klare formaninger om å ikke røpe skjulestedet, slapp den tydelig nervøse ungdommen fri, forteller førstehåndsvitnet.

I LOKALHISTORISK ARKIV: Hans Kristian Seip ønsket seg opprinnelig til saniteten, men kom som forskningsassistent ved NLH med i hjemmestyrkene da de trengte en fagmann på skog. Til venstre: Arkivar Carl Høeg.

– Hørte fem skudd

Seip var også med i gruppen på tre, sammen med Jon Wassum og Anders Rongen, som natt til 15. mars 1945 fikk i oppdrag å sprengte jernbanelinjen ved Ås stasjon. Seip sto vakt på hjørnet der banken ligger i dag og ventet på sendebudet med 40 kilo dynamitt – som lot vente på seg. Han kan supplere John Johansens historie slik den har kommet fram i Østlandets Blad:

– Jeg hørte til sammen fem skudd i natten. Ett falt trolig fra den tyske vaktmannen ved Studentsamfunnet. Rongen skjøt tilbake mot to tyske vakter som gav ordre om "Hende Hoch". Rongen kastet fra seg pistolen. trolig var det dødelige skudd, forteller han.

Seip opplyser også at dynamitten, som omsider kom, ble gravd ned ved Åsmåsan, for så å bli gravd opp igjen og brukt som fyrverkeri på 17. mai samme år.

Et rikt liv

Romsdalingen Seip vokste opp i Skien og har siden krigen bodd på Ås. Etter krigen fulgte bedre tider: Han ble i 1955 professor med skogtakst som spesialfelt.

Etter en kort karriere som statssekretær i Landbruksdepartementet, fulgte flere år som skogdirektør i Landbruksdepartementet. Som representant for samme departement ble det, etter den formelle pensjonsalderen, reiser i inn- og utland sammen med kona.

Maidagene i 1945 er, naturlig nok, fjerne i tid. Men enkelte fjes trer fram:

– Her er Vidme som hadde radiokontakten for oss.

Endelig kom freden

"Fredsfrokosten" står å lese ved et bilde.

– Husker du stemningen da freden kom?

– Ja, det var selvsagt stor letelse. Men vi fikk ikke komme ut med det samme, legger han til.

Hva krigsvåpnet angikk, fulgte Seip Ås-lensmann Østerns råd: "Gjem våpenet bak pianoet".

– Siden overtok en østerdøl våpenet og tok det i bruk til storviltjakt, opplyser mannen, som denne dagen har lagt brikker til i det lokalhistoriske puslespillet.

MONIKA S. RISNES
monika@aaasavis.no

FIRE I FARTA

Hva syns du om russeren i år?

Simen Egeland

– Jeg synes russeren har vært som vanlig, synes ikke de har vært unormalt bråkete og slemme. Jeg skal jo være russ en gang jeg også.

Nicklas Davidsen

– Årets russ har vært litt mer voldsomme enn vanlig, men de har holdt seg innenfor visse grenser.

Kristin Borud

– Jeg synes årets russ har vært helt greie.

Gustav Enger

– De har kastet for mange ungdommer i smilehullet i år, men er vel ikke annet å forvente av Ås-russeren. Det har vel kanskje vært et par kvelder med mye musikk.

Kakelottereri for saniteten

KAKELOTTERI i Ås sanitetsforening utenfor Bunnpris: Birgitta Sæbø (t.v.) tilbyr fritt valg når Ragnhild Skiaker (t.h.) vinner på lodd nr. 99 mens Vivi Baugerud og Birgit Weseth sjekker loddene sine. (Foto: Bonsak Hammeraas.)